

HOEFBLAD

55° jaargang nr.1 Lente 2018

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

1958 - 2018

AVRI

Bloem-en Tuincentrum

VOOR BINNEN EN BUITENPLANTEN

TUSSEN DONGEN EN OOSTERHOUT

Dierenverzorging De Kweb Meute

dierenhotel - honden trimsalon
dierenspecialzaak - vijvercentrum
't Vaartje 100 5165 NC Waspik
Tel. 0416 - 31 21 44

www.dekwebmeute.nl

*Een goede start
met Scheerders.*

Handig Scheerders
Voorweg 84, Dongen, telefoon (0)41631 78 75
Internet: www.scheerders.nl
Lid van Boreg, Welovende Antwerpen, VVO, V.B.S. en SIKK

natuur dichtbij huis

Brabants Landschap

Brabants Landschap

Postbus 80
5076 ZH Haaren

info@brabantslandschap.nl

Hoefblad

ALGEMEEN E-MAILADRES: kenengeniet@home.nl

VOORZITTER

Programmavoorbereiding
Krantenberichten

Christ Grootzwagers

Kamilletuin 6
5103 CB Dongen
tel. 0162-312116
voorzitter@kenengeniet.nl

SECRETARIS

Els Scheepers
Brabantpark 9
5101 ZA Dongen
tel. 06-48825523
secretaris@kenengeniet.nl

PENNINGMEESTER

Rabobank Dongen
IBAN:
NL44 RABO 0111984114
Ledenadministratie
Programmavoorbereiding

John van Meggelen
Schoolsticht 47
5102 GD Dongen
tel.0162-517996
penningmeester@kenengeniet.nl
Fia Grootzwagers
Schoolsticht 47
5102GD Dongen
tel.0162-517996
vlinder@kenengeniet.nl

BEZORGING HOEFBLAD

Opgave excursies

Marie-José van Gestel
Hubertusstraat 9
5106 NS Dongen-Vaart
tel. 0162-322316
mjvangestel.burmanje@home.nl

BESTUURSLID

Afgevaardigde
Bijenvereniging
Ambrosius

Anton Staps
Dongenseweg 7
5171 NA Kaatsheuvel
tel. 0416-273332

BESTUURSPRAATJE

Natuurvereniging Ken en Geniet bestaat 60 jaar, een heel mooie mijlpaal, waar we gedurende het jaar verschillende keren aandacht aan zullen geven. De eerste feestelijke bijeenkomst vond plaats in ons nieuwe lokaal in Natuurtuin Kandoel, 55 mensen kwamen hier bijeen voor de eerste tocht van dit jaar, de snertwandeling, indertijd door mij opgezet, best raar voor iemand die geen snert lust. Toch is dit altijd een mooi begin van het jaar, iedereen wenst de ander het beste voor het nieuwe jaar, om daarna een korte wandeling te maken, deze keer door het Blik en onze natuurtuin. Tom de Bie van het Maoske zorgde voor de catering, keurig op tijd was daar de koffie en erwtensoep met roggebrood en spek en die ging er bij de deelnemers wel in. Voor 55 mensen is het lokaal krap aan, maar voor de werkgroepen, de tuinwerkgroep en voor andere kleine bijeenkomsten is het een schitterende locatie. Met name de tuinwerkgroep, welke elke maandag om 8.00 uur paraat is, heeft veel werk verzet, ik was dan ook blij met het veelgehoorde, tjonge wat hebben we een mooi lokaal. Buitenom moet nog het één en ander gebeuren, zo moet het terras nog afgewerkt worden en de beplanting rondom. Aan de voorkant en zijkant is inmiddels van natuurhout uit eigen tuin, een pergola neergezet, ook die zal langzaam begroeid raken met hедера (klimop), wilde clematis e.d.

!0 jaar geleden mocht ik ook al het voorwoord schrijven in dit prachtige Hoefblad, bij ons gouden jubileum, nog steeds vind ik het een voorrecht dit te mogen doen.

De vereniging is nog steeds springlevend, al zijn er zoals altijd ook zorgpuntjes. Zo is de redactie nog steeds op zoek naar een redacteur, een taak die haast iedereen uit kan voeren.

Verder zorgpuntje, maar dat is het al zolang ik in het bestuur zit en dat is inmiddels 35 jaar, is de vergrijzing. Gelukkig is er aanwas genoeg van leden en zien we toch wat jongere mensen lid worden. Alleen zien we die minder bij onze wandelingen, misschien dat dit bij het huidige tijdsbeeld hoort, van veel van de nieuwe leden zie ik wel berichten op onder andere Facebook en dan zie je wel hun betrokkenheid bij de natuur, men trekt eropuit, maar dan zelfstandig of in een klein groepje. Daar is natuurlijk niets mis mee, maar het zou zo leuk zijn als we tijdens onze prima geleide tochten, een enkele keer ook deze mensen zouden tegen komen, zodat er een mix ontstaat van jong en oud. Met name de vogelobservatiehut heeft toch veel mensen naar onze vereniging gelokt en iedereen die er eens geweest is, vindt het een prachtige plek.

De tuin zal dit jaar nog enkele keren een rol spelen in de feestelijkheden rondom ons 60 jarig jubileum, zo is er nog de open tuindag en later in het jaar de feestavond met BBQ.

Vermeldenswaard is dat de tuinwerkgroep tegenwoordig bestaat uit een vaste kern van 8 mensen en regelmatig aangevuld wordt met nog enkele vrijwilligers. Het mag gezegd worden onze natuurtuin staat er erg mooi bij en we hopen dat dit in de toekomst alleen maar, nog fraaier kan worden.

Speciaal voor dit jubileum hebben we een prachtig programma samen gesteld, enkele dingen zijn al langs gekomen, vermeldenswaard is ook de boottocht door de Biesbosch, over de Merwede en langs de

Dortse Biesbosch terug, een boottocht van maar liefst 5 uur lang. Een tocht waar echt iedereen deel aan kan nemen, jong en oud, zorg dat u erbij bent

Verderop in ons Hoefblad blikken we terug naar het ontstaan van Natuurvereniging Ken en Geniet, daarvoor hebben we er een eerdere uitgave bijgehaald, het speciale blad, dat met het 10- jarige bestaan werd uitgegeven, hieruit hebben we een verhaal gehaald, leuk om te zien dat het taalgebruik in 50 jaar toch veranderd is.

Lees het maar eens goed door, bezoek onze diverse activiteiten en laat u verrassen. Natuurlijk zou het ook leuk zijn als u probeert, nieuwe wat jongere mensen te betrekken bij het natuurgebeuren, misschien is het idee van het geven van een lidmaatschap van Natuurvereniging Ken en Geniet, daarvoor

een goede optie.

Tenslotte nog een droevig bericht, net op het eind van 2017 is ons trouwe lid Marie Leemans overleden. We kennen haar als een vriendelijke en altijd zorgzame vrouw, welke altijd klaar stond voor een ander, zo ook voor Ken en Geniet. Menig telefoontje heeft Marie opgenomen, meer dan 35 jaar, was zij samen met haar Koos verantwoordelijk voor de opgaven voor ons tochtenprogramma. Menig bakske hebben we er als bestuur gedronken, meestal trok ze zich terug tijdens de bestuursvergaderingen, maar soms kwam er weleens een mededeling, welke we als bestuur op pikten. Gezellig was het ook altijd tijdens de vele bestuursuitstapjes, dan kwamen er verhalen los en werd er veel gelachen.

Marie heeft een mooi, maar ook zorgzaam leven gehad, dat beslist niet altijd even gemakkelijk is geweest. Met haar 92 jaar heeft ze veel zien veranderen in onze wereld, zo ook bij onze vereniging.

Nogmaals wil ik namens het bestuur en leden haar familie en kennissen heel veel sterkte wensen bij dit grote verlies.

Groot was haar levenskracht,
Nu is zij in rust van ons heengegaan.

Marie Leemans-Broeders sinds 2015 weduwe van Koos Leemans-
Geboren op 24 april 1924 in Dongen. Overleden op 23 december
2017

Ons moeder

"Hoe is 't weer?", was steevast haar eerste vraag. Graag wilde ze naar buiten, weerstand opdoen en gezond blijven. Ze hield ook van de natuur. Ooit telde ze vlinders mee.

ZORGZAAM

Ze groeide op als enig meisje met haar drie broers. Zorgzaamheid kreeg ze met de paplepel ingegoten. Tot aan zijn dood zorgde ze voor broer Koos'je.

HARD WERKEN

Marie was vooral ook zorgzaam naar haar Koos. 62 Jaar mochten ze getrouwd zijn. Samen hebben ze hard gewerkt. Ons moeder stikte nog heel lang thuis schoenen.

Wij hadden een heel betrokken en meelevende moeder. Veel kon. De kleinkinderen volgde zij in hun ontwikkeling, ze bleef bij de tijd en dat ze nog overgrootmoeder mocht worden was een cadeau.

DAPPER

Na het grote verdriet van het overlijden van Janus heeft ze toch de draad weer kunnen oppakken. Ze was creatief op velerlei gebied: in koken, met kleding naaien en borduren.

Meer dan 50 jaar woonde zij in de Hertog Janstraat waar blijvende vriendschappen ontstonden. De laatste 6 jaar was de Volckaert haar thuis, de eerste tijd samen met onze pa. Ze miste hem wel maar dapper ging ze door, was zelfs nog bij een optreden van André Rieu!

De vlinders zijn in dit jaargetijde weg. Ook ons moeder wist dat haar einde naderde. Ze was er tevreden mee.

Dag moeder, wij bewonderen jouw kracht en zijn dankbaar voor alles wat je voor ons deed!

Dag lieve oma, wat hebben wij mooie herinneringen! Dag overgrootmoeder...

Hartelijk dank voor uw belangstelling en medeleven.

Kinderen, klein- en achterkleinkinderen

AGENDA ALGEMENE LEDENVERGADERING 2018

Woensdag 7 maart vindt deze plaats in de zaal van De Heeren van Dongen, Sint Josephstraat 187, aanvang 20.00 uur.

Graag willen wij u uitnodigen tot het bijwonen van deze bijeenkomst, om uw wensen kenbaar te maken en mee te praten over het doen en laten van onze vereniging.

De vergadering begint om 20.00 uur; zorg dat u op tijd aanwezig bent.

De agenda:

1. Opening van de vergadering door de voorzitter.
2. Behandeling van de notulen van de algemene ledenvergadering van 2017
3. Behandeling van de ingekomen stukken.
4. Het jaarverslag van 2017 wordt voorgelezen.
5. Het jaarverslag van de penningmeester wordt voorgelezen.
6. De kascontrolecommissie doet verslag van haar bevindingen.
7. Benoeming van de kascontrolecommissie 2018.
8. Voorziening in vacatures door aftreden van bestuursleden. De volgende personen zijn volgens het rooster aftredend: Christ Grootzwagers en Marie-José van Gestel. Zij stellen zich herkiesbaar namens het bestuur. Op grond van de statuten kunnen uit de algemene ledenvergadering tegenkandidaten gesteld worden. De namen van deze kandidaten, gesteund door tenminste 10 leden, moeten schriftelijk bekend worden gemaakt aan het bestuur, uiterlijk voor aanvang van de vergadering.
9. Behandeling van de begroting voor het lopende boekjaar.
10. Bespreking van de plannen voor het jaar 2018, eventueel behandeling van voorstellen vooraf gedaan door de leden.
11. Vernoeming van de jubilarissen.
12. Rondvraag.
13. Sluiting van de vergadering door de voorzitter.
14. We sluiten af met een paar korte filmpjes.

VOORSTELLEN EN WENSEN

Natuurlijk is de vergadering er voor u allen; daar kunt u uw voorstellen kwijt, maar toch zouden wij als bestuur het op prijs stellen als u vooraf uw wensen al kenbaar zou willen maken bij het bestuur, zodat het één

en ander vooraf besproken kan gaan worden en wij het antwoord op uw vragen of voorstellen tijdens de vergadering al kunnen geven. Zet uw voorstellen voor tochten, diaprogramma's, films enz. op papier en wilt u zelf ook eens wat presenteren, maak dit dan zo spoedig mogelijk kenbaar aan het bestuur. Wij staan open voor al uw suggesties.

SMALLE WEEGBREE

EEN TERUGBLIK IN DE TIJD

Tien jaar "Ken en Geniet" in vogelolucht.

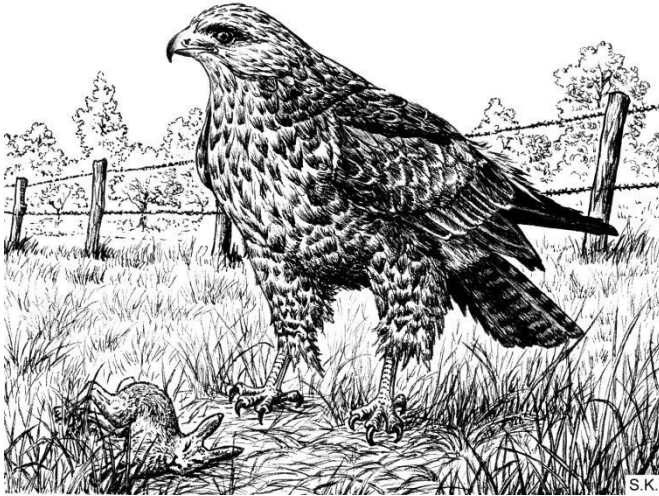
Toen in 1957 enkele volièrehouders heide gingen snijden voor hun kooi in het gebiedje, dat in Dongen bekend staat als "De zevende Hemel", ontmoetten zij daar regelmatig een broeder onderwijzer, toen nog in een voor hem zeer lastige soutane, die daar rondstruinde, alsmaar zoekende naar iets, dat hem op een of andere manier scheen te boeien. In eerste aanleg werden de heidesnijders door hem met scheve ogen aangekeken (alweer mensen die vogeltjes komen zoeken), maar een gesprek kon op den duur niet uitblijven. Toen de belangstelling gelijk gericht bleek te

zijn, kwam het al gauw tot geanimeerde gesprekken, waaruit uiteindelijk de oprichting van de natuurvereniging tot stand kwam.

Op 6 februari 1958 werd de oprichtingsvergadering gehouden, waarbij tien mensen aanwezig waren en waar uit hun midden de heren Vrienten, Riemslag, Laurijssen en v.d. Elshout tot bestuursleden werden gekozen. Broeder Rogerius verklaarde zich bereid als instrukteur op te treden.

De vereniging was van de grond en dit leidde in 1958 reeds tot 12 lesavonden, 7 projectievoorstellingen en 1 excursie. Er werd een kleine verzameling natuurboeken bijeengebracht en er werd een begin gemaakt met het uithangen van nestkasten. Een natuurtentoonstelling ten bate van de Ned. Ver, tot bescherming van vogels en met medewerking van

de jeugd tot stand gebracht trok meteen veel belangstelling en wij konden fl. 300,-- aan genoemde instelling overmaken. Er werden in dit eerste jaar al waarnemingen gedaan, die uniek genoemd mochten worden; zo werd aan het Leikeven onder Loon op Zand een broedend paartje steltkluten aangetroffen en in de Duiventoren een praktisch witte ruigpootbuiserd.

BUIZERD

In 1959 werden de doelstellingen van "Ken en Geniet", n.l.

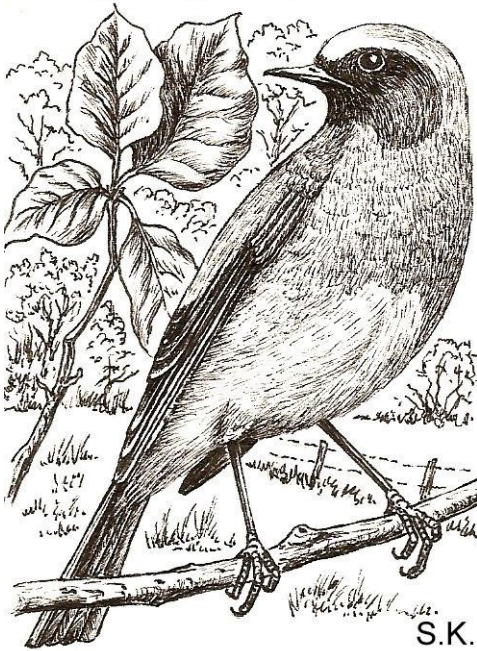
natuurbescherming en kennisvergroting bij de leden verder uitgebreid door ook de activiteiten niet zuiver alleen op de leden te richten, doch ook buitenstaanders trachten te winnen voor genoemde

doelstelling. Deze zaak lag echter niet eenvoudig vanwege de financiële consequenties, die eraan verband waren. De zaak was het risico echter waard en zo werd voor het eerst begonnen met filmvoorstellingen, die voor iedereen tegen geringe vergoeding toegankelijk waren. De belangstelling bleek zo groot, dat maar liefst 25 natuurfilms werden vertoond waaronder onvergetelijk mooie, zoals "Rijk van riet en water" en "Zwervend langs wildpaden". Dit jaar zou ons ook de eerste grote excursie brengen, die leidde naar het inmiddels door de industrie opgeslokte natuurreservaat "de Beer" op Rozenburg, alwaar destijds nog 3000 broedende paren kapmeeuwen werden geteld en ook de Grote Stern nog veelvuldig voor kwam.

Om ook de jeugd enthousiast te maken, werden aan de Dongense leerkrachten conceptlessen verstrekt met betrekking tot de natuurbescherming.

Om te trachten de ooievaar voor Dongen terug te winnen, werden onze laatste kasmiddelen besteed aan de oprichting van een ooie-vaarsnest met de medewerking van de brandweer. Het nest werd wel enkele keren door de schatjesbrengers bezocht, doch tot een bruiloft kwam het niet. Onlangs werd het nest afgebroken, omdat de kans op herbroeding zeer

gekraagde roodstaart

klein geworden is en opknapping van het nest vanwege de uitbreidingsplannen 'niet meer de moeite waard werd geacht. Het uithangen van nog meer nestkastjes had echter meer succes en het aantal is geleidelijk uitgebreid tot 100 stuks. Het kleine grut onder de zangvogels, zoals mezen, roodstaartjes en vliegenvangers maakt er regelmatig en dankbaar gebruik van. Voor het K.N.M.I. werden fenologische waarnemingen verricht. Het ledental was inmiddels gestegen tot 25. Aktieve natuurvrienden, welke met 16 kursusavonden, 21 diavoorstellingen en 11 films

wel aan hun trekken kwamen.

Met grote gebeurtenissen in het verschiep bereikte ons in het voorjaar van 1960 het bericht dat onze instrukteur voor lange tijd het ziekbed moest houden. Dit betekende een voorlopig einde van het meest intieme verenigingskontakt, n.l. de kursusavonden. Het bestuur besloot wijselijk do binnenactiviteiten te verleggen naar buiten en zo werden er vele biezonder geslaagde uitstapjes georganiseerd, ondermeer naar het Balgzandschor (onder leiding van de Heer Zweeres, secretaris van "Vogelbescherming". Voor de jeugd werd een kleurwedstrijd gebracht en in samenwerking met de plaatselijke akwariuvereniging en de vogelverenigingen "Zang lust" en "Door eendracht sterk" werd een prachtige natuurtentoonstelling gehouden.

Weer werd een aantal films vertoond (waardoor de voorhanden zijnde voorraad natuurfilms in Nederland volledig was uitgeput.) en werden

voor de jeugd 5 diavoorstellingen gehouden. Het ledenbestand bedroeg op 31 dec. 1960 32.

Om meer contact te krijgen met andere natuurvrienden, werd besloten lid te worden van natuurmonumenten en "Vogelbescherming". Vele leden namen dit initiatief over en werden zelfstandig lid van genoemde organisaties.

Door een royale subsidie van de gemeente (die in het vervolg steeds verkregen zou worden) en een gift van het Anjerfonds konden de inmiddels sterk geslonken geldmiddelen weer worden aangevuld. In 1961 moesten wij nog steeds de stuwende medewerking missen van Jan Wandelaar, terwijl ook in hetzelfde jaar dhr. Riemsdag ontslag moest nemen uit zijn bestuursfunctie vanwege zijn aanstelling als jachtopziener en opzichter van het natuurreservaat "De Braakman". Dat in de toekomst vele uitstapjes naar dit reservaat zouden leiden,

laat zich raden.

Vele excursies werden weer gemaakt, o.a. naar het vogeleiland Texel, de Posbank, de Biesbosch en het Beerzerreservaat, terwijl de hoofdfilm van het jaar "Vrijheren van het oerwoud" veel indruk op de leden en andere belangstellenden maakte.

Wat in de voorgenoemde jaren tot stand kwam, continueerde zich in de daaropvolgende. Praktisch ieder jaar werden er nieuwe nestkastjes uitgehangen, waaronder in 1962 een nest voor de torenvalk. Dit experiment leverde echter geen resultaat op. Met regelmaat van een klok vonden de kursusavonden plaats met steeds weer nieuwe

onderwerpen, en nodigden wij specialisten uit, om ons hun films en dia's te tonen en hun kennis op ons over te laten brengen.

In 1965 vond de Thijse-herdenking plaats in het Pensionaat, waarbij een lezing aan wijlen Dr. Jac.P. Thijssen werd gewijd en manuskripten en boeken van hem waren tentoongesteld. Toen ons in hetzelfde jaar de "huur" van een lokaal in de St. Laurentiuschool werd opgezegd,

werden wij in de bejaardensociëteit gastvrij opgevangen. In de gezellige sfeer van dit lokaal zouden in de toekomst voortaan alle bijeenkomsten plaats vinden. Voor de spontane hooglijk gewaardeerde daad van het bestuur van de Bejaardenbond zijn wij hen nog steeds erkentelijk. Om tot snelle besluitvorming te kunnen komen, werd een commissie voor actuele activiteiten in het leven geroepen, de z.g. Komaka. Deze commissie nam mede de redactie van de in het vervolg verschijnende nieuwsbrief op zich.

Deze nieuwsbrief moet gezien worden als een clubblad, dat het contact tussen bestuur en leden nauwer aanhaalt. Zonder aan bewuste ledenwerving te doen (waaraan het gevaar verbonden is teveel papieren

leden te krijgen) werden onze gelederen elk jaar weer verserkt en telt onze vereniging thans 45 leden. Wat wel opvalt, is, dat de dames hier in Dongen zo slecht vertegenwoordigd zijn, terwijl dit bij de zusterverenigingen niet het geval is!

Een bijzondere gebeurtenis en nieuw voor ons was het verzorgen van een natuurstand op de "Jaarbeurs van het Zuiden" in 1966. Deze stand, welke op verzoek van het Tefadobestuur door ons werd ingericht, was bedoeld als een rustpunt in de zakelijke sfeer, die nu eenmaal aan een beurs is verbonden. Aan het verzoek werd spontaan gevolg

gegeven, maar dat de opbouw en afbraak veel zweetdruppels gekost heeft, vrage men maar aan de medewerkers.

Voor het eerst in 1966 (voorheen werd enkele malen een stemmige kerstbijeenkomst gehouden) kwam St. Nikolaas ons met een bezoek vereren. Hij had voor ieder een vermanend en waardierend woord en dat we om zijn kwinkslagen veel gelachen hebben, daarvan kunt u verzekerd zijn.

Het afgelopen decennium overziend kunnen wij zeggen, dat het bestuur tevreden kan terugzien op het drukke programma dat werd verwezenlijkt, doch het is er zich terdege van bewust, dat de vereniging weliswaar de kinderschoenen is ontwassen, maar nog niet naar de volwassenheid is gegroeid. Zo is er t nog een zoeken en tasten om de min of meer oppervlakkige kennis, die door de leden is verworven, meer te verdiepen en te komen tot gespecialiseerde groepjes in de vereniging, die elk op hun eigen gekozen terrein een diepgaandere studie van een bepaald onderwerp gaan maken.

Kontakt met of misschien opgaan in een landelijke organisatie zal wellicht nodig zijn, om dit doel te bereiken.

Ook een eigen lokaal, waarin gedane vondsten, opgezette dieren, natuurplanten, onze inventaris etc. bewaard zouden kunnen worden en de bibliotheek een vaste plaats zou kunnen vinden, behoort nog tot de wensdromen van het bestuur.

Met goede moed gaan we ons tweede lustrum vieren met een programma, dat vele hoogtepunten zal kennen en dat misschien voor serieuze natuurliefhebbers aanleiding zal zijn, zich bij ons aan te sluiten.

U ziet veel veranderd is er niet, er wordt nog steeds gewandeld, in het winterseizoen kijken we nog naar de prachtigste films, we hebben eindelijk een eigen lokaal en wat de dames betreft, ook dat is goed gekomen. Natuurvereniging Ken en Geniet is een begrip in Dongen, een club mensen, welke het beste voor hebben, met de natuur, er wordt enorm veel vrijwilligerswerk verricht. Vogels, vlinders enz. worden op de voet gevolgd, nestkasten worden nog steeds uitgehangen, ik denk dan ook, dat onze voorgangers best tevreden zullen zijn over het reilen en zeilen van hun vereniging.

We hebben nog steeds 4 mensen onder onze gelederen, welke aan de oprichting van Natuurvereniging Ken en Geniet hebben bijgedragen, Cor van den Elshout, Ad Laurijsen, Piet in 't Groen en Sjef Kerkhofs. Zij hebben de club een start gegeven en zijn nog steeds geïnteresseerd in het gebeuren rondom onze bloeiende vereniging en dat is natuurlijk fantastisch. Hopelijk blijft het allemaal zo succesvol, de grootste zorg is het handhaven van de goede voorwaarden waarmee de natuur kan overleven, want de natuur staat nog steeds onder grote druk, mede door economische belangen op allerlei gebied, het ruimtebeslag wat onze welvaart meebrengt is enorm. Nog steeds zien we natuurgebied verdwijnen en

stadsuitbreiding en industrieparken deze plaats innemen. Maar gelukkig zien we ook nieuwe natuur ontstaan, nieuwe natuur waar we erg zuinig op moeten zijn.

Christ Grootzwagers

AANSLUITEND EEN LEUK MEDIABERICHTJE

De derde bos rozen van de Valentijn-actie van de P.v.d.A. werd 14 februari door wethouder Bea van Beers bezorgd bij Sjeff Kerkhofs (92 jaar). Sjeff werd genomineerd door Christ Grootzwagers voor zijn onmisbare inzet voor de Natuurvereniging Ken en Geniet. Christ: "Sjeff heeft 60 jaar geleden de vereniging mee opgericht en zit al meer dan 30 jaar in de redactie van het Hoefblad. Verder doet hij veel voor de vereniging van oud Indiëgangers". Op de vraag of hij blij is met de mooie bos antwoordt Sjeff: "An en ik zijn heel verrast op deze Valentijnsdag".

Sjeff heeft een geweldige inzet getoond voor onze vereniging, kijk maar eens naar al die prachtige tekeningen in ons Hoefblad. Tja, 10 jaar geleden werden de toen nog levende oprichters al uitgebreid in het zonnetje gezet, erelid gemaakt en kregen toen een bank

aangeboden. Maar omdat Sjef nog steeds actief is, dit speciale moment voor hem.

JAARVERSLAG 2017 UILENWERK GROEP KEN EN GENIET

De vergaderingen van de uilenwerkgroep waren in 2017 op:

17 mei (deze vergadering is door miscommunicatie niet doorgegaan)

2 oktober

De provinciale uilenavond was op: 19 april

Kees Steenvoorden was daar van onze UWG aanwezig.
Charles Brosens (VRC Zundert) gaf een interessante lezing.

De vaartocht met de UWG op de boot van Peter naar de Biesbosch was op: 2 november

Er zijn 43 vogelsoorten gespot met o.a. twee zeearenden.

De belangrijkste besluiten van dit jaar waren:

Fons Loonen wordt vaste klimmer en lid van de UWG.

Het burenoverleg is nu met 3 partijen afgerond.

Dit heeft geleid tot broedsucces in een overlappingsgebied. Het kan tot samenwerking leiden bij het uitzetten.

Er is een lijst gemaakt met gastgevers waar volgend jaar uilen uitgezet kunnen worden. In 2017 hebben we 6 steenuilen en 4 kerkuilen uitgezet.

Wat afgewerkt is:

De kerkuilenkast in de Pr. Kerk is met bijen en al verwijderd. Een nieuwe uitvoering kerkuilenkast, met aangepaste maatvoering is geplaatst.

Wat nog niet afgewerkt is:

Er is nog geen overleg met Amarant geweest over de invliegopening van de kerkuilenkast bij Beum (Dorst).

Een woord van dank aan:

Elly en René, voor hun gastvrijheid bij onze vergaderingen.

Leo, voor het verwerken van alle gegevens, alle veranderingen en natuurlijk voor het aanleveren van de tabellen en grafieken.

Jan, Fons en René, Kees en Harrie, Kees, Toon en Peter, voor de tijd die jullie voor de uilenwerkgroep onderweg waren.

Ik hoop in 2018 Albert en René weer gezond terug te mogen zien in onze werkgroep.

Thieu Verharen

Opm. De inventarisatiegegevens staan op de volgende pagina!

Inventarisatie gegevens 2017

Steenuil	2017	Kerkuil	2017
	Totaal		Totaal
Broedlocaties met activiteit	5	Broedlocaties met activiteit	2
Territoria	7		
Aantal broedgevallen	23	Aantal broedgevallen	14
Geslaagd	22	Geslaagd	13
Mislukt	1	Mislukt	1
Uitkomst onbekend	0	Uitkomst onbekend	0
Eieren *	19	Eieren *	41
Jongen *	61	Jongen *	49
Uitgevlogen jongen *	60	Uitgevlogen jongen *	41

* *Op basis van bekende gegevens*

Jaar	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Uil	KU	KU	KU	KU	SU	SU	SU	SU	RU	RU	RU	RU
Bezochte kasten	39	40	35	36	64	68	67	70				
Broedgevallen	14	10	14	14	22	19	22	23	2	4	3	8
Uitgevlogen jongen	46	25	33	41	43	51	47	60	6	10	11	14
Winterroestplaats									0	13	13	18
Predatie												

Verdronken											
Kat of hond											
Verongelukt / dood	8		8	7			1				
Kannibalisme											
Verstoring											

Nu één en ander in tabelvorm te zien is, zijn er drie conclusies:

Voor de kerkuil was 2017 een goed jaar. We hadden evenveel broedgevallen als in 2016, maar nu met een hoger aantal uitgevlogen jongen. De oorzaak van het hoge aantal dode jongen moet gezocht worden in zeer wisselende weersomstandigheden.

De steenuil zat met het aantal broedgevallen weer op het niveau van 2016, maar het broedsucces was veel groter. Het aantal jongen wat groot gebracht werd per kast was 2,6.

De ransuil heeft in 's Gravenmoer op 8 plaatsen gebroed. Er zijn 14 jongen grootgebracht. Ook hier vanwege de zeer wisselende omstandigheden 3 dode jongen, waarvan 1 in Zundert.

Leo Reijnierse en Thieu Verharen

DIGITALE TOEZENDING VAN HET HOEFBLAD

Ons ledental groeit gestaag, echter veel Hoefbladen moeten nu ook verstuurd worden, dat brengt kosten met zich mee, voor een enkel Hoefblad zijn dat tegenwoordig al 3 postzegels, dus € 2,34, dus een aanzienlijk bedrag en dat maal vier komt het op € 9,36. Als we daar de drukkosten bij optellen, ja dan moet er haast geld bij en dat kan niet de bedoeling zijn. Vandaar dat we op zoek zijn gegaan naar een oplossing, degenen waarvan we het e-mailadres hebben, kregen reeds een bericht en daarop is volop respons gekomen. Inmiddels hebben 51 leden aangegeven het Hoefblad in digitale vorm te willen ontvangen, dat is prachtig en levert een behoorlijke besparing op, van drukken, maar ook van versturen, uiteraard zijn we daar als bestuur enorm blij mee.

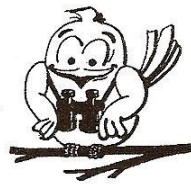
Let op, als u gewoon de gedrukte vorm wilt behouden, dan is dit geen probleem, zeker niet als u in Dongen woont, daar wordt het blad door onze vrijwilligers bezorgd.

Hebt u nog niet gereageerd op onze vraag, dan kunt u dit alsnog doen, stuur een berichtje naar onze penningmeester, John van Meggelen e-mail: penningmeester@kenengeniet.nl

U hoeft alleen maar te reageren als u het Hoefblad digitaal wilt ontvangen, let wel dit Hoefblad is geheel in kleur.

PROGRAMMA

Zondag 4 maart: Autotocht naar de Baardwijkse Overlaat, een gebied tussen Waalwijk en Udenhout. Dit mooie natuurterrein heeft een rijke historie, hetgeen allemaal te maken heeft met de Maas en de Dommel, maar dat gaat gids Christ Grootzwagers u vertellen. In dit gebied liggen enkele vennen, enige dijken en belangrijke sloten, ga mee en leer wat de natuur ons te bieden heeft.

Vertrek 8.30 uur, opgeven voor dinsdag 27 februari.

Woensdag 7 maart: Algemene ledenvergadering, voor agenda zie pagina 7 van dit Hoefblad, deze vindt plaats in de zaal van De Heeren van Dongen, Sint Josephstraat 187, aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 10 maart: vanaf 9.30 uur tot 12.30 uur gaan we nestkasten timmeren in het lokaal in de natuurtuin Kandoel, in het kader van NL Doet. Het Oranjefonds stelt geld ter beschikking, waarvan we hout aanschaffen en nestkasten in elkaar zetten, een leuke klus. U kunt zich aanmelden via: www.nldoet.nl of even een belletje naar Christ Grootzwagers 0162312116.

Zondag 18 maart: Autotocht van een halve dag naar de Hoevens bij Alphen, Jos van Dongen neemt u mee terug in de historie. Aan de hand van oude kaarten zijn verdwenen houtwallen hersteld, nieuwe lanen aangelegd en poelen gegraven. Op de akkers worden biologische granen verbouwd, In samenwerking met Waterschap de Brabantse Delta, Brabants Landschap en de Provincie Noord-Brabant is het natuurgebied langs de beek De Oude Leij recent omgevormd tot 'natte natuurparel'.

Vertrek 8.30 uur, opgeven voor dinsdag 13 maart.

Woensdag 21 maart: Fotoserie WANDELPARADIJS FLIMS gepresenteerd door Fia Grootzwagers. Het Zwitserse Kanton Graubunden dankt haar onmiskenbare natuur aan een natuurramp: de aardverschuiving van Flims, meer dan 9000 jaar geleden. Fia heeft er de prachtigste beelden van geschoten, landschappen, vogels en

natuurlijk vlinders. Voor meer info, zie bladzijde 28, van dit Hoefblad. De voorstelling vindt plaats in de zaal van De Heeren van Dongen, Sint Josephstraat 187, aanvang 20.00 uur.

Zondag 1 april: John van Meggelen en Fia Grootzwagers nemen ons mee voor een wandeling langs de ecologische verbinding en Donge. Beide gidsen gaan u het één en ander vertellen over de functie van zo'n verbinding, wat hier allemaal leeft en wat zich hier verplaatst. Vertrek 8.00 uur, **Let op we starten niet bij de Salamander, maar bij het parkeerterrein van Janssen & Janssen, aan de Monseigneur Poelstraat**, opgeven voor dinsdag 27 maart.

Zondag 15 april: Autotocht van een halve dag naar Surea, deze keer weer een familiewandeling onder leiding van Jeroen Nusselein. We gaan op zoek naar sporen in de natuur, als je rond wandelt kom je van alles tegen, meestal loop je er achteloos aan voorbij, toch is er enorm veel kennis die zomaar voor onze voeten ligt. Veruit het gemakkelijkste spoor is natuurlijk de pootafdruk van een dier, maar ga maar eens mee en je zult zien dat er nog veel meer te ontdekken is. Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 10 april.

Zondag 29 april: Samen met Jan Jansen en Ton Kops gaan we de omgeving van De Kogelvanger verkennen, het is zowat de mooiste tijd van het jaar, alles komt in beweging, vogels gaan nestelen, planten schieten uit, bloemen laten zich zien. Jan neemt u mee het bos in, stapt langs vennen enz. kortom het voorjaar is daar. Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 24 april.

Zaterdag 5 mei: Autotocht van een hele dag de zogenaamde vroege vogeltocht, deze keer gaat de vogelwerkgroep naar het [Markizaatmeer](#), waar een wandeling gemaakt wordt, naar onder andere een vogelkijkhut. Het meer staat bekend om zijn vogels. Het belangrijkste Brabantse wetland met veel broedvogels en zeldzame planten als orchideeën en de lepelaarkolonie, zichtbaar vanaf de uitkijktoren. Vertrek 7.00 uur, opgeven voor dinsdag 1 mei.

Zaterdag 12 mei: Fietstocht van een hele dag, door ons mooie Brabantse land, onze fietsgidsen kijken voor vertrek welke kant de wind op waait en fietsen met de wind mee. Ze kennen onze provincie op hu duimpje en laten u de fraaiste plekjes zien. Zorg wel altijd voor

regenkleding, uw lunch en wat te drinken, dan kan deze dag fietsen niet meer stuk. Vertrek 9.30 uur, opgeven voor dinsdag 8 mei.

Zaterdag 26 mei: Dit wordt een speciale feesttocht, we gaan een boottocht maken door de [Biesbosch](#), een tocht van maar liefst 5 uur, met de allernieuwste boot van de Zilvermeeuw. Iedereen kan mee, de boot is van alle gemakken voorzien en vaart deze dag speciaal voor ons, dus we bepalen zelf waarheen hij vaart en waar we halt houden enz.

Voor verdere informatie zie vanaf pagina 35 van dit Hoefblad. Voor deze boottocht moet u zich opgeven via de opgavenadressen, betalen echter doen we op dezelfde manier als andere jaren, via de bank. Uw opgave dient **voor dinsdag 15 mei** binnen te zijn. Ook uw betaling dient u te voldoen voor deze datum op rekeningnummer IBAN: NL44 RABO 0111984114 van de Rabobank Dongen, vermeld daarbij het **aantal personen, boot, uw naam en straatnaam**. Straatnaam is i.v.m. het aantal dezelfde namen. Mocht het voor u bezwaarlijk zijn, dit via de bank te regelen, dan kunt u ook contant betalen bij de opgavenadressen. Prijs voor leden € 40,- niet-leden € 50,-

Zondag 10 juni: Autotocht van een halve dag naar de Schootsenhoek bij Castelré, waar Jos van Dongen ons de weg wijst door deze prachtige omgeving. Op de grens tussen Nederland en België loopt het Merkske, een beek welke ontsnapt is aan kanalisatie en hier nog prachtig kronkelt door het landschap. Het is een natte omgeving, dus hoog schoeisel of laarzen zijn aanbevolen.

Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 5 juni.

Zondag 24 juni: Autotocht naar den Brand bij Udenhout, een nat gebied, waar heel veel te zien is, verschillende zeldzame vlinders komen juist hier voor en wat dacht u van de boomkikker. Natuurlijk is er nog veel meer te zien, maar houdt wel rekening met de omstandigheden, de paden kunnen modderig zijn, immers men is bezig dit gebied te vernatten. De gidsen Fia Grootzwagers en Beppie Verhage zullen u er nog veel meer over weten te vertellen.

Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 19 juni.

OPGEVEN VOOR DEZE EXCURSIES KUNT U BIJ:

Ad en Lenie Leeggangers, Roeloff van Dalemstaat

50, tel. 0162-313858 En bij:

Marie-José van Gestel, Hubertusstraat 9, tel. 0162-322316

Of (mobiel) 06-10120230

Of via e-mail: mjvangestel.burmanje@home.nl

Wie zich via e-mail opgeeft bij Marie-José krijgt altijd een bevestiging toegestuurd. Indien dit niet het geval is, mogelijk door vakantie, dan graag alsnog bellen naar Ad en Lenie.

Leden en niet-leden, die zich eenmaal hebben opgegeven voor één van de tochten van Ken en Geniet, dienen de aan deze tocht verbonden kosten te voldoen. Dit geldt ook als men door omstandigheden niet met deze tocht mee kan gaan, tenzij een ander de plaats van hem/haar overneemt.

MEDEDELINGEN

Als nieuw lid heten we van harte welkom:

LIDMAATSCHAP "KEN EN GENIET":

De CONTRIBUTIE bedraagt voor leden € 17, - per jaar. Bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar wordt € 1,50 per maand berekend.

Jeugdleden (14-16 jaar), huisgenoten en 65-plussers betalen € 15 - per jaar; bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar betalen zij € 1,50 per maand.

De minimum donatie voor begunstigers bedraagt € 15, - per jaar, wanneer zij het verenigings tijdschrift wensen te ontvangen.

CONTACTPERSONEN WERKGROEPEN:

Uilenwerkgroep: Thieu Verharen
uil@kenengeniet.nl Stevenshof 13, 's Gravenmoer
Tel. 0162-315480

Nestkasten verkoop: Ad Leeggangers
Roeloff van Dalemstraat 50,
Dongen
Tel. 0162-313858

Vogelwerkgroep: Leo Reijnierse
Nestkastencoördinator Kard.v.Rossumstraat 52, Dongen
vogel@kenengeniet.nl Tel. 0162-316475

Vlinderwerkgroep: Fia Grootzwagers
vlinder@kenengeniet.nl Schoolsticht 47
5102GD Dongen
tel.0162-517996

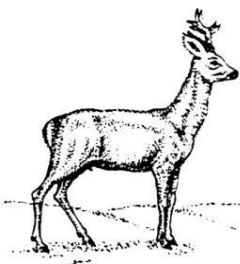
Natuurtuin Kandoel: Peter Verschure
Groenstraat 11a, Dongen
Tel. 0162-313297

Kopij voor het volgende Hoefblad kunt u inleveren vóór **1 mei** bij het redactieadres: Christ Grootzwagers, Kamilletuin 6, 5103CB te Dongen. Ook is het mogelijk uw kopij via e-mail te versturen, **graag als bijlage verzenden, word bestand, lettertype arial 11 en foto's als jpeg bestand.**

Het e-mail adres is: **hoefblad@kenengeniet.nl**

Redactie: Jos van Dongen, Sjef Kerkhofs, Hanny Oerlemans en Christ Grootzwagers

Zoals altijd zijn de tekeningen weer gemaakt door Sjef Kerkhofs.

Peter Verschure schrijft regelmatig een zogenaamde blog voor www.dongen.nieuws.nl deze wilden we u niet onthouden.

SOMS WORDT ER HOOG VAN D'N "DUIVEN"TOREN GEBLAZEN

En niet alleen door de storm, van een tijd geleden, maar ook door de verhalen en geruchten die in Dongen de ronde doen.

Mensen vragen zich af, wat er wel en wat er niet gaat gebeuren in "onze" Duiventoren.

Maar..... is het wel "onze" Duiventoren, als hij in Dorst ligt:(en Dorst hoort bij Oosterhout) en hij is in bezit van Staatsbosbeheer en enkele particulieren. We zullen toch niet denken, omdat wij daar onze Dongense viervoet-ers uitlaten, dat de hondepoep die dan daar gedeponeed wordt bepa-lend is voor onze gemeentegrens?

Als dat de grens aan geeft laat ik onze Lobbes voortaan aan de over-kant van de Groenstraat uit

.....

De Duiven uit de toren waren de vroegere voorlopers van ons mobiel-tje. Via een briefje aan de poten werden berichten verstuurd en vloog het nieuws de wijde wereld in, niet snel, wél betrouwbaar.

Tegenwoordig komt het nieuws via social media aangevlogen, wél sneller, minder betrouwbaar. Dat nieuwe nieuws noemen we fake-nieuws, dat nemen we dan met een gezond korreltje zout....

En daar heeft ook "onze" Duiventoren last van. Al bijna 20 jaar wordt er over zijn bossen gediscussieerd, plannen gelanceerd, daarop wordt dan geprotesteerd, die weer genegeerd, dus 't blijft gecompliceerd en daarom nog steeds niks gerealiseerd.

S.K.

Vragen als; komt de N629 dwars dóór de Duiventoren of gaat hij er rakelings langsaf? Wie gaar er straks de fijnstof happen, de

Dongense bewoners of de bosbewoners? Wat wordt er opgeofferd aan natuur, wat wordt er gecompenseerd, door P.I.P. en wat is dat P.I.P. voor een onnozele afkorting?

Hebben de gemeentes en provincie samen een accoord over de oversteek van 't kanaal, of is dat een brug te ver?

grote bonte specht

Of heeft protesteren nog zin?

Of worden bijzaken, hoofdzaken en andersom?

Hééél veel vragen dus, ik probeer als natuurgids op die vragen een redelijk antwoord te geven. Op zondagmorgen 18 februari vertrok ik met een groep "Ken en Genieters" om half negen bij de parkeerplaats aan de Moerkensdreef in de Duiventoren, dat is het pad tegenover de vroegere "Hespel", Bij Uitzondering konden óók niet leden van Ken en Geniet, kosteloos aansluiten.

En om mij te herkennen, zult u uit moeten kijken

naar de volgende

persoon: Mijn sigmalement luidt, lengte 1.80 meter, leeftijd tussen de 50 en 75 jaar, redelijk normaal postuur, bruine gepoetste kaplaarzen en in mijn rugzak hopelijk veel parate natuurkennis, die ik dan graag met u deel.

Na anderhalf tot twee uur kent u de Duiventoren als uw broekzak.

We hopen dat u daarna, de bomen door het bos wél zult zien, al zullen we nu zonder blad geen 50 tinten groen kunnen bewonderen, maar wellicht mooie soorten mossen en roofvogels. Misschien reeen en luisteren naar de eerste vinkenklanken of horen we het geroffel van de bonte specht.

We bekijken de bomen met rode stippen op hun stam en ik kan u nu al verklappen, dat die niet de kinderziekte mazelen hebben.... Maar óók dat ze géén mazzel hebben.

Goed om te weten, onderweg stoppen we nog even voor een bakske, mar dat moette zelf wel meenemen.

De wandeling gaat dus over en door natuur, gaat ook bij slecht weer gewoon door, alleen als code rood bij windsnelheden zonder snelheidsbeperking worden voorspeld en de stormwind door de bomen blaast, blazen ook wij de wandeling af.

U kent het bekende spreekwoord “de tak valt niet ver van de boom”, dus we nemen geen risico en willen niet dat u gillend en rennend vallende takken moet ontwijken, terwijl de golven van de woeste zee tegen de Duiventoren klotsen. Maar een beetje “takkenweer” houdt buitenmensen niet binnen hoop ik.

Na deze vooraankondiging moesten wij wel mee, Peter vertelde als eerste, dat het niet de bedoeling was dat er politieke discussies gevoerd zouden worden, maar dat we een natuurwandeling gingen maken, waarbij hij wat meer over de ontwikkelingen betreffende de weg zou vertellen.

Als eerste liepen we naar de Woeste Zee, bij veel ouderen bekend van de vroegere schoolreisjes, met de step naar de zandvlakte, schepje mee, met daarop leukoplats met je naam, ranja als versnapering. Peter haalde nog even aan dat hier vroeger een roestplaats was voor de

ransuilen, deze heeft hier meer dan 30 jaar gezeten. Soms zaten er wel 20 ransuilen, door baldadigheid, in de vorm van gooiën met ballen en takken naar deze groep rustende uilen, hebben zij de wijk genomen.

Aan de rand van de Woeste Zee, een bezit overigens van de firma van de Noort, keken we uit over het akkerland, richting het kanaal, een plek waar in de toekomst de N629 komt te liggen. Peter toonde ons een kaartje met daarop de plannen van de provincie en gaf daar een toelichting bij. Overigens kunt u de plannen ook zien op de site van de provincie, beste kun je even intikken op google N629, www.brabant.nl/n629 hier vindt u alle informatie en kunt u zich abonneren op de nieuwsbrief.

Na de nodige opmerkingen en vragen wandelden we verder naar het

gebiedje van Schuurkens, daar staat nog prikkeldraad omheen, maar

hier en daar is het toegankelijk, wel licht er nog veel achtergebleven

rommel, als buizen, betonblokken enz. ook dit is particulier terrein.

We daalden af om het bos in te gaan en zo kwamen we langs een

poel, in Boswachterij Dorst is indertijd een zogenaamd stepstoneplan

aangelegd, stapstenen, door het bos liggen op diverse plaatsen

poelen, dit met de bedoeling de boomkikkerpopulatie zich te laten

verbreiden. Bij een grotere poel, met daar omheen heide houden we

een korte stop, ja koffie en een boterham. De poel herbergt kikkers,

padden, salamanders en allerlei waterinsecten.

Jammer genoeg was hier een mountainbiketocht aan de gang, honderden fietsers reden over het smalle en modderige pad. Zelf vind ik dat dit soort activiteiten hier niet thuis hoort, enkele kilometers verderop ligt immers een aangelegde mountainbikeroute van meer dan 20 kilometer. We hielpen mekaar om de natste gedeelten over te steken, aan de zogenaamde rabatten, zie je dat het hier altijd al erg nat is geweest. Iets verderop liggen dan ook de zogenaamde

Moerkens, eigenlijk een oud moerasgebied.

Bij de Duiventoren legde onze verhalenverteller uit hoe dit kunstwerk hier terecht is gekomen, het maakt deel uit van de zogenaamde follies.

Indertijd is er een kunstroute aangelegd door Staatsbosbeheer, zo ligt er een achtbaan van hout, staat er een geitenstal, ik noem het altijd een giraffenstal en een vleermuiskelder, ach kunst is niet echt mijn ding.

Helaas was de ijsvogel niet aanwezig, daarvoor was het te koud, wel zagen we prachtig aangevroren grassen, planten en mastappels, waarop prachtige ijskristallen te zien waren.

Bij het parkeerterrein bedankten we onze gids Peter Verschure voor zijn boeiende

verhaal, meer dan 70 mensen waren weer een stuk wijzer geworden.

Christ Grootzwagers

FOTOSERIE WANDELPARADIJS FLIMS 21 MAART 2018

Met mijn fotopresentatie wil ik U meenemen naar het wandelparadijs Flims in het Zwitserse Kanton Graubunden. De onmiskenbare natuur dankt Flims aan een natuurramp: de aardverschuiving van Flims, meer dan 9000 jaar geleden.

Daarbij zijn de aardlagen letterlijk op zijn kop gezet, zodat de oudste aardlagen bovenop de jongste zijn komen te liggen. De bovenloop van de Rijn werd door de aardverschuiving afgedamd en de Rijn moest zich een weg banen door de rotsen en schuurde zo een diepe kloof uit.

Wij gaan de bergen verkennen, op de hellingen van de Flimsenstein. We gaan naar het hooggelegen bergdorp Bargis, waar we langs de Aua da Mulins omhoog klimmen naar een waterval en nog even verder door een dal in, waar de alpenroosjes al bloeien. Van Bargis wandelen we over de Hohenweg kort langs de steil oprijzende berghellingen,

waar een steenarend zijn nest heeft, naar Foppa. Met de stoeltjeslift naar Naraus, vanwaar we naar Startgels wandelen. Hier genieten we van enkele murmeltieren en verschillende zeldzame planten, waaronder kolfklokje en prachtanjer. Met de gondelbaan gaan we vervolgens naar de Grauberg, waar

we afdalen in de Segnesboden, een hooggelegen dal aan de rand van het werelderfgoed Sardona. De waterlopen in dit dal veranderen regelmatig van richting, wat grindafzettingen en veenvorming tot stand brengt. En dus treffen we hier een unieke flora aan. De tapuit zoekt voedsel voor zijn jongen en piept hier op elke rotspunt.

We dalen de ene keer af langs de hellingen van de Flimserstein, de andere keer langs de Flimser Waterweg, de Trutg dil Flem.

De snelstromende bergbeek met vele watervalletjes volgend komen we terug in Flims. Vele vlinders passeren de revue en

uiteeraard komt de prachtige bloemenweelde aan bod. We volgen de Flem nog een stukje verder door de Felsbachschlucht, waar we een hagedis aantreffen, naar de Crestasee, waar onze wandeling eindigt. De voorstelling vindt plaats in de zaal van De Heeren van Dongen, Sint Josephstraat 187, aanvang 20.00 uur.

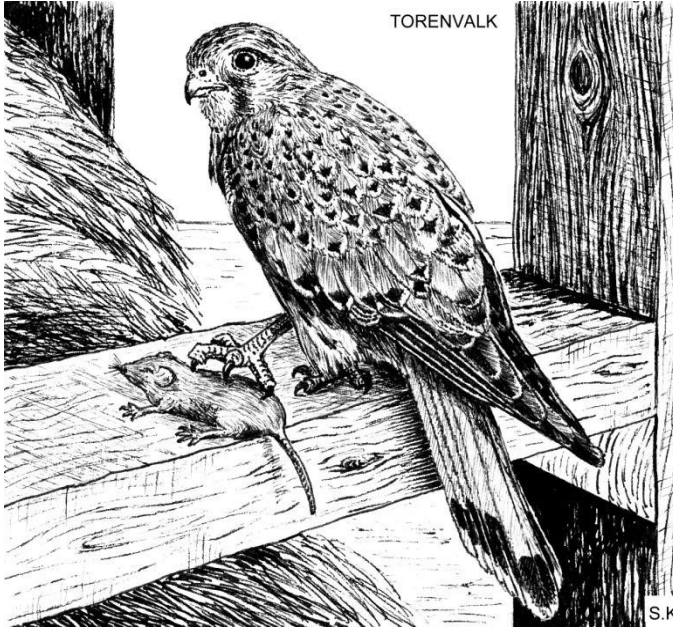

MERELSTERFTE

Enkele maanden geleden las ik in de krant over de merelsterfte. Verantwoordelijk hiervoor was het USUTU-virus. Het schijnt al in Oostenrijk in 2001 slachtoffers te hebben gemaakt en dat in 2012 in Duitsland een massale merelsterfte te zijn geweest. Ik moet zeggen: we hadden in Nederland \pm 1 miljoen broedparen. Ik weet nog dat de merel het 8 uur journaal haalde. Ze waren bijna tuinman in een volkstuin, die miste zijn merels. Er zijn op het moment wel weer merels, maar dat zijn waarschijnlijk trekvogels.

Als we terugkijken dan komt het zeker wel weer goed. Laten we kort in de buurt blijven: 50 jaar geleden waren er nog 50 broedpaartjes van de

TORENVALK

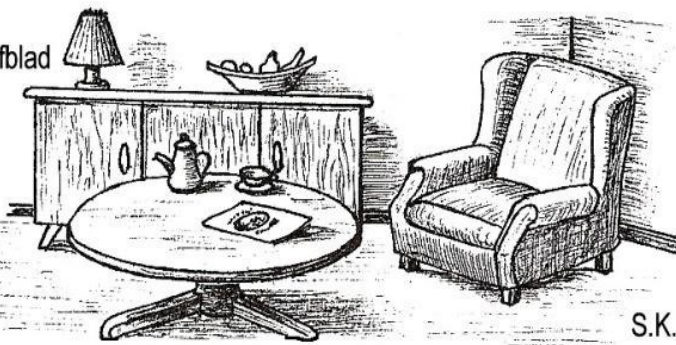
kerkuil, vorig jaar 3000 paar. Dankzij natuurlijk de honderden werkgroepen en de sponsoring van de PostcodeLoteij in verband met kasten. De kerkuil is zelfs al van de rode lijst af, dat is mooi. Vraag het de vogelaars, het ene jaar zie je geen vinken of groenlingen,

enkele jaren

later weer genoeg. Het steenuiltje schijnt het overal niet goed te doen, maar volgens kenners gaat dat ook lukken. Waar ik me zorgen over maak zijn de torenvalk en lijsters, deze vogels zie ik abnormaal weinig, want het virus kan ook bij andere vogels slachtoffers maken. Gelukkig ligt het niet altijd aan een virus. Want, sinds er in de Efteling bosuilen rondmarcheren, is het met alle vogels minder. Als ik die man zie, die daar voor de nestkastjes zorgt, zal ik eens naar de resultaten vragen, want naar mijn gevoel is alles minder.

Bertus Koreman

Houdt 't Hoefblad
altijd binnen
het bereik!

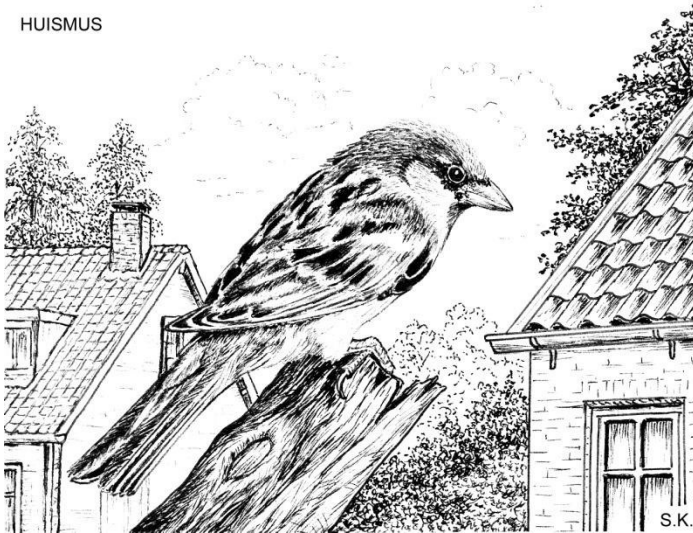

WINTER RUST OF... WINTERWERK IN DE TUIN???

De meeste planten zijn in een rustige winterslaap terecht gekomen. Het wekelijkse grasmaaien is vervangen door bladruimen of sneeuwvegen. Water sproeien is overbodig want al het goede komt soms met bakken uit de hemel. Insmeren tegen de zon met factor 50 is vervangen door vaseline. In plaats van een zonnebril siert nu een warme muts mijn koude kop. De mussen vallen niet van de hitte van het dak maar vallen op de voedertafel aan.

Maar ik heb het niet zo met kou..daarom is het goed dat er een warm

HUISMUS

werkje voor me ligt te wachten Compost, of organische mest klinkt beter, over de planten strooien. In ons geval betekent dat paardendrollen, geitenkeutels en kippenkak, geproduceerd door onze eigen dieren.

Alleen het verdelen van al die kak laten ze aan mij over. En het is net als met geld ,alleen nuttig als het goed verdeeld word. De geur doet even niet meteen aan bloemen denken, maar het resultaat is straks wel veel geurende bloemen.

Snoeien kan ook als het op een dag niet vriest, alleen zijn er er bomen die al vroeg actief worden. De esdoorn, de berk, gouden regen en druif en noot brengen hun sapstroom al vroeg aan de gang en kunnen dus gaan bloeden. Doel van snoeien is vrucht- en ook bloemvorming maar ook zeker dat wij bepalen hoe groot zij mogen groeien. Ook vormsnoei toepassen, schurende takken wegnippen en zieke en gebroken takken verwijderen. Hierna kunt u zelf ook even in winterslaap, want de bladeren tussen de struiken lekker laten liggen. Daar vinden onze vogels namelijk nog een hele hoop voedsel onder. Ook uitgebloeide bloemen laten staan, daar zit nog vaak veel voedselrijk zaad in voor onze gevleugelde vrienden.

De camera's in onze tuin zijn ook in slaapstand maar de voorbereidingen voor de komende lente zijn al volop aan de gang. Al enkele dagen lopen hier technische mensen van het programma "beleef de lente" om te controleren of alles nog functioneert, want begin maart gaat alles weer van start en er zal ook dan op televisie aandacht aan besteed worden. Ik moet dus mijn best doen om de vogels heelhuids de winter door te loodsen. Maar dat voeren, is samen met onze hond, een nuttig en gezellig ritueel om zo mijn dagen te beginnen. Want anders vult onze bruine labrador zijn dagen ook maar beperkt, met hele dagen niks doen, een beetje kreunen en een beetje ruften.

De tuinbezoeken zijn ook tot stilstand gekomen, maar de laatste was wel opvallend. Een groep van ongeveer 20 keurige dames uit het oosten van ons land . Ja wel hele keurige dames, zo keurig dat ik de gemiddelde leeftijd niet durf in te schatten. Een van de dames kwam met wel opvallende hoge hakken onze tuin bekijken. Op mijn vraag of ze het makkelijk hadden kunnen vinden nam ze het woord en ging ze los.....dat onze straat twee verschillende namen had. Groenstraat en Hogedijk vond ze onzinnig en onlogisch,..en al die rotondes en eenrichtingsverkeer in zo'n klein gehucht..... was een crime om het te vinden en dus de reden dat ze niet keurig op tijd waren. ik moest haar helaas gedeeltelijk gelijk geven, maar bij het woord 'gehucht' voelde ik toch een verplichte weerstand in me opkomen . Ik verwelkomde daarna de groep in... ons mooie Dongen.....,terwijl de kakmadam op hoge hakken onze tuin binnen struinde.

S.K.

Wijzend naar een grote boom vroeg ze of ik de naam van die rode grote boom kende. Op dat moment kreeg ik het gevoel dat ik mijn examen nomenclatuur na 50 jaar moest herhalen. Dus ik kon de verleiding niet weerstaan om heel gewichtig,

met Latijnse namen te gaan strooien. Dus ik vertelde haar dat die prachtige boom *fagus sylvatica atropupurea* heette...ik had hem natuurlijk gewoon.. rode beuk kunnen noemen.... En de *quercus robur* gewoon.... Hollandse eik ... maar nu leken het met zulke namen opeens heel bijzondere bomen, voor de leken. Toen ik de hulst ... *ilex aquifolium* noemde vroeg iemand waar ik al die latijnse namen had geleerd en toen kon ik eerlijk antwoorden op de r.m.t.s..... bij u in Nijmegen..... Vanaf dat moment voelde ik me niet meer geremd door enige vorm van bescheidenheid dus kon ik niet nalaten om terloops even te vermelden dat in ons mooie Dongense dorp ook paralympisch kampioen Kelly van Zon woont, en olympisch topsportster Nadine Broersen, en dat Job van Uiter Max Verstappen achterna racet. Ik had mijn revanche genomen ..en ik heb er stiekem plezier aan beleefd... En onze labrador ook; want toen de dames richting Nijmegen vertrokken zat er onder de hoge hakken van die ene kakmadam. een souvenirje van onze hond,...echte kak.

Vriendelijke groeten uit de Groenstraat, Peter.

NATUURGEDICHT

Speciaal voor Ken en Geniet schreef Marlies Korthout, het zusje van Els Scheepers, het volgende verhaal, dat werd voorgelezen tijdens onze kerstbijeenkomst.

Lieve Moeder
Aarde, die mij
baarde, nu baar jij
mij zorgen voor
morgen...

Onrustig, met schitterende koortsogen waarin angst;
wat gaat er gebeuren?

Verhit, bezweet, je bent half verdoofd. Ik
was voorzichtig je eeuwenoude hoofd
en zie je natuur dof verkleuren
je bossen en weiden verdrogen

Over je globe glijdt langzaam een traan
De diagnose is bekend bij ieder mens;
Je bent aangetast door miljoenen parasieten
Die je met tonnen asfalt overgieten,
E zijn van het ergste soort; de homo sapiëns
Lieve, lieve moeder, je-gaat-er-aan!

Je temperatuur blijft stijgen,
Het leven gaat langzaam uit je lopen.
Heel onaangenaam begin je te stinken
En terwijl alle vissen in je oceaan verdrinken
Verschoon ik je kussenslopen,

Mijn verzorging zul je blijven krijgen.
Ik dek je bed met schone lakens, al
je continenten zijn incontinent, ik
geef je een slokje fris water. De klok
tikt de uren door naar later, Tot jij er
niet meer bent...

,,, of verzet er iemand nog de bakens?

JUBILEUMBOOTTOCHT NAAR DE BIESBOSCH 26 MEI

Natuurvereniging bestaat 60 jaar, dat betekent, jullie weten het allemaal, dat we ook nogal wat oudere en minder mobiele leden hebben. Daarom dit jaar geen bustocht, maar een speciale vaartocht, van maar liefst 5 uur, met de nieuwste boot uit de vloot van de [Zilvermeeuw](#) uit Drimmelen.

Hoe ziet deze dag eruit?

9.15 uur vertrek bij de Salamander, naar de haven van Drimmelen.

9.45 uur inschepen aan de Zilvermeeuwsteiger in de Z8.

10.00 uur vertrek uit de haven, we worden meteen getrakteerd op koffie/thee met een heerlijk gebakje en beginnen onze ontdekkingstocht. van 5 uur door de Biesbosch.

12.00 uur verzorgen de koks een heerlijke beverlunch, waarbij koffie, thee en melk onbeperkt gepakt mag worden.

15.00 uur komen we weer aan bij de haven van Drimmelen en gaan we van boord, met echte zeeman(vrouw)sbenen.

Wat kunt u verwachten onderweg, ja dat is moeilijk zomaar te beschrijven, we hebben de hele boot voor ons, dus we mogen zelf bepalen waarheen we varen, natuurlijk zullen we proberen de mooiste stukken te bezoeken. En dat zijn er heel wat, samen met de

kapitein bepalen we de vaar-

route, zo zullen we langs polders gaan waar vele vogels zitten, maar misschien ook wel wat wild en mooie landschappen.

Nationaal Park De Biesbosch of Biesbos is de benaming voor een zeer waterrijk natuur- en recreatiegebied in Nederland met zoetwatergetijden, kreken en wilgenvloedbossen. Het bestaat uit een aantal riviereilanden en zand- en slikplaten in de provincies Noord-Brabant en Zuid-

Holland die liggen tussen de rivieren Boven-Merwede en Amer, en die doorsneden worden door de kunstmatige rivier de Nieuwe Merwede. Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door het Land van Heusden en Altena. Het kan worden onderverdeeld in de Brabantse Biesbosch en de Hollandse Biesbosch, waarbij de laatste weer bestaat uit de Sliedrechtse Biesbosch en de Dordtse Biesbosch.

In 1994 kreeg de streek de status van nationaal park, heet sindsdien officieel Nationaal Park De Biesbosch, en staat op de lijst van beschermde natuurgebieden. De Biesbosch wordt deels agrarisch gebruikt, is ingericht voor verschillende

vormen van re-creatie en biedt ook ruimte aan opslag van schoon oppervlaktewater in speciaal aangelegde spaarbekkens ten behoeve van de continuïteit van de drinkwatervoorziening.

In 1970 werd de Haringvlietdam met sluizencomplex in gebruik genomen en in de jaren 1967-1977 werden de Volkeraksluizen gebouwd. Door de afsluiting van het Haringvliet verdween de grote dynamiek van het getij (tot 2 m) bijna helemaal. In de Sliedrechtse Biesbosch bleef via de verbinding met de Nieuwe Waterweg plaatselijk nog een getijverschil van 60–70 cm. In de Brabantse en Dordtse Biesbosch is dit nog maar 20–30 cm. Door verminderde erosie en sedimentatie verandert de Biesbosch sindsdien geleidelijk in een ondiep, laguneachtig zoetwatermoeras. Het hoogteverschil tussen platen en geulen wordt minder en de biezenvelden, rietgorzen en wilgengrienden verruigen en ontwikkelen zich tot wilgbossen. Mogelijk kunnen de plannen om de Haringvlietssluzen gedeeltelijk weer te openen (het zogenoemde Kierbesluit) de dynamiek in dit gebied deels herstellen.

U en uw familie mag deelnemen aan deze tocht.

Leden betalen voor de boottocht incl lunch € 40,- en zij die geen lid zijn betalen € 50,-, uw opgave moet voor dinsdag 15 mei binnen zijn, zie ook het programma midden in dit Hoefblad.

wordt lid van één van de
werkgroepen van

Natuurvereniging

Ken en Geniet

leuk en nuttig werk
in de natuur

Slagerij Jack Pijnenburg

Emmastraat 12 Dongen
Tel. 0162-312292

**Kwaliteit
onze reclame**

**Veehandel
Jos Wijnen**

Vennen 9

Tel. 0162-312529

Dierenspecialzaak

De Leeuw

Hoge Ham 137

5104 JD Dongen

Tel. 0162-318551

Roestelbergseweg 2 Kaatsheuvel Tel. 0416-333079 www.de-roestelberg.nl

Midelstraat 24 T: 013-5159255 M: info@maoske.nl www.maoske.nl

geef eens een nestkast kado

verkoop Ad Leeggangers

tel.0162313858

**60 JAAR
NATUURVERENIGING KEN EN GENIET**

